

UOT 372

DOI: 10.52094/3005-9941.45.2024.010

Rəşidə Rəşadət qızı Bəşirova
Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti
müəllim

BEYNƏLXALQ MÜLKİ MÜDAFİƏ TƏŞKİLATININ FƏALİYYƏT XRONOLOGİYASINA TARİXİ BAXIŞ

Xülasə: Dünyada təhlükə törədən təbii, antropoloji hadisələrin aradan qaldırılmasında Beynəlxalq Mülki Müdafiə Təşkilatının (İCDO) rolu böyükdür. Təşəkkül tapdığı gündən fəvqəladə halların aradan qaldırılmasında dünya ölkələrinə humanitar, metodiki köməklik göstərən bu beynəlxalq qurum öz fəaliyyətini daima təkmilləşdirmiş və hər tarixi dövrün şəraitinə uyğun məqsədəuyğun tədbirlər, layihələr həyata keçirmişdir. Hazırkı məqalədə bu beynəlxalq təşkilatın fəaliyyətinə tarixi ekskurs edilmişdir.

Açar sözlər: mülki müdafiə, İCDO, Cenevrə zonaları assosiasiyası, fəvqəladə hallar

Beynəlxalq Mülki Müdafiə Təşkilatı (ICDO) hökumətlərarası təşkilatdır və məqsədi təbii və ya texnogen fəlakətlər zamanı mülki əhalinin, əmlakın və ətraf mühitin qorunması üçün nəzərdə tutulmuş milli strukturların inkişafına kömək etməkdir. Təşkilatın yaranması fransız tibb xidməti generalı Georges Saint-Paulun adı ilə bağlıdır. O, 1931-ci ildə bir neçə ştatın təşəbbüsü ilə ikitərəfli və çoxtərəfli razılaşmalar əsasında bütün ölkələrdə yerli təhlükəsizlik zonaları yaratmaq məqsədilə Parisdə Cenevrə Zonaları Assosiasiyasını – təhlükəsizlik zonalarını təsis etdi. Müharibənin istər hərbiçilərə, istərsə də mülki əhaliyə dəhşətli təsirlərini gözəl anlayan hərbi həkim Georges Saint-Paul hələ 1929-cu ildə tərəqqipərvər təşəbbüslə çıxış etmişdir: o, ilk dəfə olaraq bütün ölkələrdə beynəlxalq müqavilələrlə rəsmi tanınan və mülki əhalinin ən həssas qruplarının – uşaqların, qadınların, qocaların və xəstələrin hərbi əməliyyatlar zamanı sığınacaq tapa biləcəyi daimi təhlükəsizlik zonalarının təşkili ideyasını səsləndirdi. Bu ideyanın məzmunu bütün ölkələrdə daimi əsaslarla dəqiq müəyyən edilmiş təhlükəsiz zonalar, ikitərəfli və ya çoxtərəfli razılaşmalarla sülh dövründə belə, tanınan ərazilər yaratmaqdan ibarət idi.

Fransa parlamenti 1935-ci ildə Cenevrə Zonaları Assosiasiyasının təşəbbüsü ilə yekdilliklə Qətnamə təsdiqlədi ki, bu qətnamədə Millətlər Liqası tərəfindən ratifikasiya olunmuş sazişlərə uyğun olaraq hər bir ölkədə Millətlər Liqasının yaradılması imkanlarının öyrənilməsi, hərbi münaqişələr zamanı hərbi əməliyyatlardan qoruna biləcək və hərbi məqsədlər üçün istifadə edilməyəcək ərazilər, yerlər və zonalar müəyyənləşdirilməsi tövsiyə olundu.

1937-ci ildə Parisdən Cenevrəyə köçürülən Assosiasiya əhatə dairəsinə görə

daha da genişlənərək müharibə dövründə Mülki Əhali və Tarixi Binaların Mühafizəsi üzrə Beynəlxalq Assosiasiyaya çevrildi. Generalın dostu və silahdaşı Henri Corc Assosiasiyaya rəhbərlik etdi və tezliklə Assosiasiyanın Baş katibi oldu. Məhz Henri Corcun təşəbbüsü ilə Assosiasiya İspaniya vətəndaş müharibəsi (1936-cı il Madrid və Bilbao) və Yaponiya ilə Çin arasındakı (1937-ci il Şanxay və Nankinq) münaqişə zamanı əhalinin müəyyən kateqoriyaları üçün neytral zonalar yaradıldı. Bu təcrübənin nisbətən az olmasına baxmayaraq, mülki şəxslər üçün təhlükəsiz zonaların mövcudluğu reallığı nümayiş etdirildi.

Yarandığı iyirmi il ərzində Beynəlxalq Cenevrə Zonaları Assosiasiyası 12 avqust 1949-cu il tarixli Cenevrə Konvensiyalarında müəyyən edilmiş müddəalara uyğun olaraq, humanitar yardım proqramı çərçivəsində bütün tərəflər tərəfindən tanınacaq “təhlükəsiz zonalar” – qaçqınlar üçün dinc dövrdə məkanların yaradılması ideyasını həyata keçirməyə çalışmışdır. Cenevrə Konvensiyalarının təmin etdiyi mühafizədən istifadə edərək, Cenevrə Zonaları Katibliyi potensial təhlükəsiz zonaları öyrənməyə və hazırlamağa başladı. Müxtəlif Avropa ölkələrinin hökumətləri ilə birlikdə əhalinin təhlükəsiz ərazilərə köçürülməsi planları hazırlanmağa başladı. Fikir və planlaşdırma təcrübəsinin mübadilələri faydalı və zəruri idi.

Assosiasiyanın fəaliyyətində bu istiqamətdə keçirilən tədbirlərin çox böyük əhəmiyyəti olmuşdur. Bu baxımdan 1954-cü ildə Berlində neytral zonaların və açıq şəhərlərin yaradılması və tanınması yolu ilə müharibə dövründə mülki əhalinin müdafiəsi üzrə keçirilmiş Beynəlxalq Konfrans ICDO-nun tarixində “Birinci Ümumdünya Mülki Müdafiə Konfransı” kimi yadda qaldı. Assosiasiya qaçqınlar üçün ərazilərin erkən hazırlanması prinsipini ölkələr arasında yaymağa cəhd göstərdi. Yeni genişmiqyaslı münaqişə təhlükəsi ilə üzləşmiş ölkələrdə yaradılmış milli mülki müdafiə qurumları və təşkilatları ilə məsləhətləşmələr aparılmağa başlandı.

1956-cı ilin iyulunda “Cenevrə zonaları xəbər bülleteni” “Mülki müdafiə” başlığı ilə nəşr olundu. Assosiasiyanın redaksiya məqaləsində deyilirdi: “Cenevrə Zona Təşkilatının müharibə zamanı uşaqların, qadınların, qocaların və əlillərin müdafiəsi sahəsində fəaliyyəti müxtəlif ölkələrdə inkişaf etməkdə olan milli mülki müdafiə orqanlarının vəzifələri ilə üst-üstə düşür. Biz mülki əhalinin “Cenevrə zonaları” adı ilə tanınan təhlükəsiz yerlərə köçürülməsi ideyasını inkişaf etdirməyə davam edirik, biz bu zonalar üçün planlar hazırlayır və beynəlxalq səviyyədə mülki müdafiə fəaliyyətini, yəni müxtəlif milli mülki müdafiə təşkilatlarını yayırıq” [7]. Mülki müdafiə üzrə ikinci Beynəlxalq Konfrans 1957-ci ildə Florensiyada keçirildi. Bu görüşdə nümayəndələr Cenevrə Zonalarının Beynəlxalq Assosiasiyasına öz fəaliyyətini insanların və ətraf mühitin mühafizəsi ilə bağlı bütün məsələlər üzrə genişləndirməyi, mülki müdafiə məsələləri üzrə Assosiasiyanın beynəlxalq təşkilata çevrilməsini tapşırdılar.

1958-ci ilin yanvarında Beynəlxalq Cenevrə Zonaları Assosiasiyası (qeyri-

hökumət təşkilatı) hökumətlərin, cəmiyyətlərin, əsosiasiyaların və şəxslərin üzv kimi qəbul edilməsinə icazə verən yeni statusla Beynəlxalq Mülki Müdafiə Təşkilatına (ICDO) çevrildi. Təşkilatın məqsədləri əhəmiyyətli dərəcədə genişləndirildi: təşkilat qaçqınlar üçün təhlükəsiz zonalar üzrə fəaliyyətləri davam etdirməklə yanaşı, milli mülki müdafiə təşkilatları arasında əlaqələrin yaradılması, əhalinin müdafiəsi problemləri sahəsində tədqiqatların stimullaşdırılması, mövcud təcrübənin yayılmasını təmin etmək və koordinasiya edilməsi, fəlakətlərin qarşısının alınması və hazırlığı üzrə səylər və zəruri tədbirlərin həyata keçirilməsi məcburiyyətində idi.

1966-cı ildə Radioloji Mühafizə üzrə Beynəlxalq Konfransda, ICDO-ya üzv ölkələr təşkilata hökumətlərarası təşkilat statusu almağa imkan verən Xartianın mətnini elan edib təsdiqlədilər. Bu Xartiya faktiki olaraq, Nizamnamənin qəbul edilməsi haqqında sənədləri təşkilatın depozitarına göndərməklə ölkələrə təşkilata üzv olmaq hüququ verən beynəlxalq konvensiyaya çevrildi.

Təşkilatın Nizamnaməsində əsas məqsədlər sülh dövründə təbii fəlakət və ya hadisələr, münaqişələr zamanı silahdan istifadənin nəticələrinin qarşısının alınması və azaldılması, təşkilatın inkişafı və təkmilləşdirilməsinin, vasitə və üsulların dünya miqyasında intensivləşdirilməsi və əlaqələndirilməsi kimi müəyyən edilir. Nizamnamə 1972-ci il martın 1-də təşkilatın üzvü olan ölkələrin Birinci Baş Assambleyasının qərarı ilə qüvvəyə minmişdir. 1975-ci ildə bu Xartiya Nyu-Yorkda Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Katibliyində qeydə alınmış və bu qurumun Sazişlər Toplusunda dərc edilmişdir. 1976-cı il martın 10-da ICDO ilə İsveçrə hökuməti arasında bu ölkədə yerləşən beynəlxalq təşkilat kimi hüquqi statusun verilməsi haqqında saziş imzalandı.

1966-cı il Nizamnaməsi təşkilata istənilən fəlakət növü üzrə əhalinin və əmlakın təhlükəsizliyinin təmin edilməsi ideyalarını beynəlxalq səviyyədə təbliğ etmək üçün bir sıra vəzifələr həvalə etdi. ICDO mülki müdafiə məsələləri ilə məşğul olan milli təşkilatları birləşdirməyə başladı. Qeyd edək ki, BMT Baş Assambleyası 1965-ci il tarixli 2034 sayılı qətnaməsində “hökumətləri yerli şəraiti nəzərə alan, tələb olunan yardımın həcmi və xarakterini müəyyən edə bilən və xilasetmə əməliyyatlarını idarə edə bilən müvafiq planlaşdırma və icra orqanları yaratmağa çağırmışdır”.

ICDO-nun rəhbər orqanları hüquqi bazadan, öz statusundan və beynəlxalq humanitar hüquqdan istifadə edərək, fəlakətlərin qarşısının alınması, hazırlıq və fəaliyyət problemləri üzrə bilik və vasitələrin təşviqi siyasətini bütün mümkün yollarla həyata keçirmiş və davam etdirirlər. Mülki Müdafiə üzrə on bir Ümumdünya Konfransı (Berlin 1954, Florensiya 1957, Cenevrə 1958, Montrö 1961, Cenevrə 1963, Cenevrə 1972, Karakas 1974, Tunis 1978, Rabat 1980, Əmman 1991) təşkil edilmişdir.

Beynəlxalq Mülki Müdafiə Təşkilatının Baş Assambleyasının IX sessiyası 1990-cı il dekabrın 18-də qəbul edilmiş qətnamə ilə hər il martın 1-də (18 dövlət

tərəfindən bəyənilən ICDO-nun Nizamnaməsi həmin tarixdə qüvvəyə mindiyinə görə) Ümumdünya Mülki Müdafiə Gününün qeyd edilməsi haqqında qərar qəbul etmişdir. Ümumdünya Mülki Müdafiə Gününün iki əsas məqsədə xidmət edir: dünya ictimaiyyətinin diqqətini mülki müdafiənin vacibliyinə cəlb etmək, fəlakətlər və ya qəzalar zamanı əhalinin özünümüdafiəyə hazırlığını artırmaq; milli mülki müdafiə personalının fəlakətlərə qarşı mübarizədə göstərdiyi səylərə və fədakarlıqlara hörmət bəsləmək. Ümumdünya Mülki Müdafiə Günü çıxışların, konfransların, radio və televiziya debatlarının, açıq qapıların, təlimlərin təşkili, əhalinin mülki müdafiə haqqında məlumatlandırılması və mövcud fəlakətlərin idarə olunması alət və avadanlıqlarının nümayişi üçün istifadə olunur.

Beynəlxalq Mülki Müdafiə Təşkilatının funksiyaları aşağıdakılardır:

- insanların və əmlakın mühafizəsi və xilas edilməsi vəzifəsi həvalə edilmiş qurumlar arasında sıx əməkdaşlığın qurulması və saxlanması;
- Mülki müdafiə təşkilatının mövcud olmadığı ölkələrdə, xüsusilə də, inkişaf etməkdə olan ölkələrdə mülki müdafiə təşkilatının yaradılmasına və genişləndirilməsinə köməklik göstərmək, habelə onların xahişi ilə dövlətlərin müdafiəsi üçün təşkilatların yaradılması və genişləndirilməsində yardım göstərmək; insanların və əmlakın xilas edilməsi;
- ixtisaslaşmış qurumlar, dövlət xidmətləri, peşəkar qruplar və uyğun hesab edilə bilən digər təşkilatlarla səmərəli əməkdaşlığın qurulması və davam etdirilməsi;
- insanların və əmlakın mühafizəsi və xilas edilməsi sahəsində müxtəlif ölkələr arasında məlumat, təcrübə, kadr və ekspert mübadiləsinin təşviq və təmin edilməsi;
- üzv dövlətlərin xahişi ilə lazımi texniki yardımın, o cümlədən təşkilati planların, təlimçilərin, ekspertlərin, avadanlıqların və tələb olunan materialların təmin edilməsi;
- tələb oluna bilən texniki xidmətlərin, o cümlədən sənədlərin, avadanlıqların hazırlanması, tədqiqat və digər mərkəzlərin yaradılması və saxlanması;
- hakimiyyət orqanlarının müdafiə prinsipləri və hərəkətləri haqqında məlumatların toplanması və təqdim edilməsi;
- müdafiə və fəaliyyət prinsipləri haqqında məlumatların toplanılması və təmin edilməsi;
- daşqınlar, zəlzələlər, qar uçqunları, iri yanğınlar, qasırğalar, bəndlərin uçması və digər dağıntılar zamanı, habelə su və havanın çirklənməsi və ya müasir döyüş vasitələrindən istifadə edilməklə hücumlar zamanı əhalini təhdid edən təhlükə ilə bağlı məlumatların əldə edilməsi;
- təbii fəlakətin qarşısının alınması, mühafizəsi və aktiv müdaxilənin vacibliyi barədə əhali arasında şüurlu ictimai rəyin yaradılmasında üzv dövlətlərə köməkliyin göstərilməsi;
- təbii fəlakətlərin vurduğu ziyanla bağlı müvafiq qabaqlayıcı tədbirlərin görülməsi ilə bağlı toplanmış bilik və təcrübənin öyrənilməsi və mübadiləsinin aparılması;

- böyük təbii fəlakət zamanı müxtəlif xilasetmə təşkilatlarının və yardım qruplarının səylərinin gücləndirilməsi;
- böyük təbii fəlakətlər zamanı üzv dövlətlərin cəlb edilməsi və yardım əməliyyatlarında iştirak etmək təşəbbüsü ilə çıxış etmək;
- xilasetmə və mühafizə müəssisələri üçün kadrların təhsili, hazırlanması və təchizatı məsələsi üzrə biliklərin öyrənilməsi və yayılması;
- informasiyadan istifadə etməklə insanların və əmlakın mühafizəsi və xilas edilməsi üzrə elmi tədqiqatların təşviqi, tədqiqatların nəşri və hər hansı digər müvafiq vasitələrdən istifadə edilməsi;
- Təşkilatın üzvlüyünə qəbul bütün dövlətlər üçün açıqdır.

ICDO-nun fəaliyyət prioritetlərindən aşağıdakıları qeyd etmək lazımdır:

- fəvqəladə halların idarə edilməsi sahəsində milli kadrların hazırlanması;
- fəvqəladə halların qarşısının alınması sistemlərinin yaradılmasında və təkmilləşdirilməsində və əhalinin mühafizəsində dövlətlərə texniki yardımın göstərilməsi;
- fəvqəladə hallar zamanı mülki müdafiə və idarəetmə məsələləri üzrə təcrübə və biliklərin yayılması.

Mütəxəssislərin hazırlığı İsveçrədəki Mülki Müdafiə Təlim Mərkəzində həyata keçirilir. Mülki müdafiə sahəsində beynəlxalq qanunvericiliyi tənzimləyən əsas sənədlər bunlardır:

- “Müharibə zamanı mülki şəxslərin müdafiəsi haqqında” 12 avqust 1949-cu il tarixli Cenevrə Konvensiyası;
- 12 avqust 1949-cu il tarixli “Ordularda yaralıların və xəstələrin səhrada vəziyyətinin yaxşılaşdırılmasına dair” Cenevrə Konvensiyası;
- Beynəlxalq münaqişələrin qurbanlarının müdafiəsi ilə bağlı 12 avqust 1949-cu il tarixli Cenevrə Konvensiyalarına Əlavə Protokol (1977-ci il 8 iyun tarixli I Protokol);
- Qeyri-beynəlxalq münaqişələrin qurbanlarının müdafiəsi ilə bağlı 12 avqust 1949-cu il tarixli Cenevrə Konvensiyalarına Əlavə Protokol (8 iyun 1977-ci il tarixli II Protokol).

1998-ci ildə Pekində keçirilən XI Ümumdünya Mülki Müdafiə Konfransında Mülki Müdafiənin İnkişafı üzrə Ümumdünya Fəaliyyət Planı qəbul edilmişdir. Plan mülki müdafiə strukturlarının inkişafını, yardım sahəsində beynəlxalq əməkdaşlığı, fəlakətlərin qarşısının alınması üzrə birgə fəaliyyətləri nəzərdə tutur. 2000-ci ildə ICDO konfransı mülki müdafiəni təbii və texnogen fəlakətlər qarşısında dövlətlərin davamlı inkişafı üçün mühüm alət kimi müəyyən etdi.

Bu gün ICDO-nun 60 üzvü və daha 16-sı müşahidəçi statusundadır. Azərbaycan da 1993-cü ildən Beynəlxalq Mülki Müdafiə Təşkilatının üzvüdür və təşkilatın fəaliyyətində fəal iştirak edir. Həmin təşkilata üzv olması Azərbaycan Respublikasının “Mülki müdafiə haqqında” Qanunun qüvvəyə minməsinə təkan

verdi. Ümummilli lider Heydər Əliyevin imzası ilə 30 dekabr 1997-ci ildə təsdiqlənmiş “Mülki müdafiə haqqında” Qanunun “Mülki müdafiə haqqında qanunvericilik” adlı ikinci maddəsində deyilir: “Mülki müdafiə haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasından, bu Qanundan, Azərbaycan Respublikasının digər qanunvericilik aktlarından və Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələrdən ibarətdir” [8]. Bu maddə əzəldən Azərbaycan Respublikasının Beynəlxalq Mülki Müdafiə Təşkilatı ilə əməkdaşlığın fəal şəkildə qurulmasına imkan yaratdı.

Respublikanın hökumət strukturunda Fövqəladə Hallar Nazirliyinin yaranmasında bu beynəlxalq təşkilatın prioritetlərindən irəli gələn prinsiplər mühüm yer tutmuşdur. İCDO ilə fəal əməkdaşlıq edən Azərbaycan Respublikasının Fövqəladə Hallar Nazirliyi bir sıra maraqlı layihələrə imza atmışdır. 2013-cü ildə İCDO-nun təklifi ilə Azərbaycan Fövqəladə Hallar Nazirliyi ilə birgə Qəbələdə “Mülki müdafiə və əhəlinin fəlakət riskinin qarşısının alınmasına hazırlanması” mövzusunda təşkil olunmuş beynəlxalq konfransda bu istiqamətdə bəşəriyyətin aktual məsələləri ətrafında geniş müzakirələr aparılmışdır [9].

Təşkilatın gələcək inkişafı baxımından onun coğrafi nümayəndəliklərinin genişlənməsi müşahidə olunur ki, bu da fəvqəladə humanitar sahədə qarşılıqlı fəaliyyətin inkişafı üçün yeni imkanlar açır. Bu baxımdan aşağıdakı hadisələri xüsusilə qeyd etmək lazımdır: 2021-ci il oktyabrın 28-də Beynəlxalq Mülki Müdafiə Təşkilatının 90 illik yubileyi qeyd olundu. Cenevrə Beynəlxalq Konfrans Mərkəzində (CICG) baş tutan mərasimdə ICDO-ya üzv və müşahidəçi ölkələrin nümayəndələri, digər təşkilatların nümayəndələri, yerli şəxsiyyətlər və hər şeydən əvvəl qurucusu general Georges Saint-Paulun varisləri iştirak etmişlər.

Noyabrın 12-dən 16-dək Daşkənddə (Özbəkistan Respublikası) Yangınsöndürənlər və Xilasedicilərin Beynəlxalq İdman Federasiyasının XXII Beynəlxalq Konfransı keçirilmişdir ki, burada 28 ölkənin nümayəndəsi Yangınsöndürənlər və Xilasedicilərin Beynəlxalq İdman Federasiyasının inkişafı, beynəlxalq əməkdaşlıq, o cümlədən 2022-ci ildə Yangınsöndürənlər və Xilasedicilər üzrə Dünya İdman Çempionatının təşkili və keçirilməsi məsələlərini müzakirə etmişlər.

Beləliklə, aparılan təhlillər Beynəlxalq Mülki Müdafiə Təşkilatının dünyada təhlükəsizliyin müdafiəsi istiqamətində aparıcı bəşəri qurumlardan biri olduğunu sübuta yetirir.

Ədəbiyyat siyahısı:

1. Azərbaycan Respublikasının “Mülki müdafiə haqqında” Qanunu. 30.12.1997.
2. Azərbaycan Respublikasının “Fövqəladə vəziyyət haqqında” Qanunu 08.06.2004.
3. “Mülki müdafiə” fənnindən tədris-metodiki vəsait. Bakı, 2018. 47 s.

4. Грищенко Я.И. Методические рекомендации по обучению работников организации в области гражданской обороны и защиты от чрезвычайных ситуаций. М.: Термика, 2023. 218 с.
5. Шубин Е.П. Гражданская оборона. Москва, 1991.
6. Тихомиров Д.В., Грищенко Я.И. Гражданская оборона и защита от чрезвычайных ситуаций. М.: Термика, 2021, 330 с.
7. <https://47.mchs.gov.ru/devatelnost/grazhdanskaya-oborona/mezhdunarodnaya-organizaciya-grazhdanskoy-oborony/mezhdunarodnaya-organizaciya-grazhdanskoy-oborony>
8. <https://e-qanun.az/framework/4271>
9. https://azertag.az/xeber/1_mart___umumdunya_mulki_mudafie_gunudur-2511452

Рашида Рашадат кызы Баширова

ИСТОРИЧЕСКИЙ ОБЗОР ХРОНОЛОГИИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ МЕЖДУНАРОДНОЙ ОРГАНИЗАЦИИ ГРАЖДАНСКОЙ ОБОРОНЫ

Резюме: Велика роль Международной организации гражданской обороны (ICDO) в ликвидации природных и антропологических явлений, угрожающих миру. С момента своего создания эта международная организация, оказывающая гуманитарную и методическую помощь странам мира в ликвидации чрезвычайных ситуаций, постоянно совершенствовала свою деятельность и реализовывала соответствующие меры и проекты в соответствии с условиями каждого исторического периода. В настоящей статье совершается исторический экскурс в деятельность этой международной организации.

Ключевые слова: гражданская оборона, Международная организация гражданского обороны, ассоциация Женевских зон, чрезвычайные ситуации

Bashirova Rashida Rashadat

A HISTORICAL OVERVIEW OF THE CHRONOLOGY OF ACTIVITIES OF THE INTERNATIONAL CIVIL DEFENSE ORGANIZATION

Summary: The role of the International Civil Defense Organization (ICDO) is great in eliminating natural and anthropological phenomena that threaten the world. Since its establishment, this international organization, which provides humanitarian and methodical assistance to the countries of the world in the elimination of emergency situations, has constantly improved its activities and implemented appropriate measures and projects in accordance with the conditions of each historical period. In the current article, a historical excursion into the activities of this international organization is taken.

Key words: civil defence, ICDO, association of Geneve zones, emergencies

Məqalənin redaksiyaya daxil olma tarixi: 22.02.2024